

Statnett

420 kV Sogndal - Aurland

Konsekvenser for friluftsliv og ferdsel

Fagrapport

2016-01-26 Oppdragsnr.: 5143550

J05	26.01.15	Til kunde	ER	AM	LS
J04	01.10.15	Til kunde	ER	AM	LS
J03	04.06.15	Til kunde	ER	AM	LS
J02	15.05.15	Til kunde	ER	AM	LS
A01	30.04.15	Intern arbeidsversjon	ER	AM	
Rev.	Dato:	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontroll	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Innhold

1	Innledning	6
1.1	Målsetting og innhold	6
1.1.1	Definisjon	6
1.1.2	Metode	7
1.2	Datagrunnlag	10
1.3	Undersøkelsesområde og definisjoner	10
2	Tiltaksbeskrivelse og 0-alternativ	11
2.1	Tiltaksbeskrivelse	11
2.2	0-alternativet	17
3	Generelt om tiltaksområdet	18
4	Delområde 1	19
4.1	Statusbeskrivelse og verdivurdering	19
4.1.1	Nord- og sørsiden av Sogndalsfjorden	19
4.2	Omfang	22
4.2.1	Driftsfasen	22
4.2.2	Anleggsfasen	23
4.3	Konsekvens	23
4.3.1	Driftsfasen	23
4.3.2	Anleggsfasen	24
5	Delområde 2	25
5.1	Statusbeskrivelse og verdivurdering	25
5.1.1	Frønningen	25
5.2	Omfang	27
5.2.1	Driftsfasen	27
5.2.2	Anleggsfasen	28
5.3	Konsekvens	28
5.3.1	Driftsfasen	28
5.3.2	Anleggsfasen	28
6	Delområde 3	29
6.1.1	Aurlandsfjellet	29
6.2	Omfang	34
6.2.1	Driftsfasen	34
6.2.2	Anleggsfasen	34
6.3	Konsekvens	35
6.3.1	Driftsfasen	35
6.3.2	Anleggsfasen	35
7	Delområde 4	36
7.1	Statusbeskrivelse og verdivurdering	36

7.1.1	Vassbygdi/Aurlandsdalen	36
7.2	Omfang	36
7.2.1	Driftsfasen	36
7.2.2	Anleggsfasen	36
7.3	Konsekvens	37
7.3.1	Driftsfasen	37
7.3.2	Anleggsfasen	37
8	Oppsummering	38
9	Avbøtende tiltak	40
10	Kilder	41

Sammendrag

Tiltaksområdet ligger innenfor en region som er verdenskjent for sin dramatiske natur, blant annet for attraksjoner som verdensarvområdet Nærøyfjorden og den flotte fotturruten gjennom Aurlandsdalen. Både tiltaksområdet og dets influensområde er ideelle for praktisering av alle typer friluftslivsaktiviteter, og benyttes også svært mye til dette, både av lokale og tilreisende. På strekningen fra Sogndal til Aurland vil den nye ledningen berøre flere områder av betydning for friluftslivet. I delområde 1 vil den krysse fjellområder på begge sider av Sogndalsfjorden som benyttes til turgåing, klatring, sykling, jakt og fiske. Her foreligger det tre alternativer, hvor alternativ 1a med høy kryssing over Sogndalsfjorden, vurderes som minst konfliktfull. Alternativ 1b vil i større grad berøre områder av betydning for klatrere, og alternativ 2 det populære nærturområdet Stedjeåsen. I dette delområdet vil det også bli to ledninger i parallell, slik at friluftslivsområdene vil bli noe mer inngrepspreget enn i dag. På Frønningen i delområde 2 vil den berøre jaktområder som leies ut av bedriften Frønningen Skog. Her vil de største negative konsekvensene være knyttet til anleggsfasen, da situasjonen i driftsfasen etter hvert vil bli som i dag. Ved Storabotnvatnet i delområde 3 vil ledningen berøre jakt- og fiskeområder som leies ut av Aurland fjellstyre, i tillegg til en tursti fra Flotavatnet ved Aurlandsvegen, som går via Ertehaugsvatnet og Storabotnvatnet til Frønningen. Iverksetting av avbøtende tiltak vil kunne redusere de negative konsekvensene, først og fremst på Frønningen og ved Storabotnvatnet. Konsekvensene vurderes ellers som begrensede, og i delområde 4 som ubetydelige.

1 Innledning

1.1 MÅLSETTING OG INNHOLD

Denne utredningen har som mål å vurdere konsekvensene den planlagte 420 kV-ledningen kan medføre for friluftsliv og ferdsel. Utredningen er gjennomført i henhold til plan- og bygningslovens krav om konsekvensutredninger, og dekker videre de kravene som er satt for fagtemaet i NVEs utredningsprogram:

Friluftsliv

- *Det skal redegjøres for viktige friluftsområder som kan bli berørt av anleggene. Dagens bruk av friluftsområdene skal beskrives.*
- *Det skal vurderes hvordan anleggene vil kunne påvirke bruken av områdene, både direkte og indirekte gjennom visuell påvirkning og støy.*

1.1.1 Definisjon

Den allmenngyldige definisjonen av friluftsliv er "opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelser" (miljøverndepartementet). For friluftslivsutøverne står opplevelsen i sentrum, og opplevelsen er en kombinasjon av den aktiviteten utøverne bedriver, de fysiske omgivelsene aktiviteten foregår innenfor, og andre utøvere i området. Aktivitetene må sies å være en sentral del av opplevelsen, og det kan derfor være hensiktsmessig å foreta en avgrensning i forhold til det som kan regnes som friluftslivsaktiviteter:

- nærmiljøaktiviteter (lek og opphold i grønne områder),
- fotturer/skiturer (kortere spaserturer eller flere dagers fotturer/skiturer)
- høstingsaktiviteter (jakt, fiske, sopp- og bærplukking),
- vannaktiviteter (bading, soling, padling, båtutfart)
- spenningsaktiviteter (dykking, klatring, rafting, paragliding),
- aktiviteter i grenselandet mellom friluftsliv og fritid (dersom de foregår i naturomgivelser, f. eks. sykling, jogging).
- friluftsliv i tilknytning til motoriserte aktiviteter (f. eks. bading/fiske i forbindelse med motoriserte båtturer)

Nærmiljøaktiviteter, fotturer/skiturer, høstingsaktiviteter og i stor grad også vannaktiviteter kan betegnes som *tradisjonelle* friluftaktiviteter, mens de øvrige aktivitetene kan betegnes som *moderne*. I denne utredningen vil det være fokus på tradisjonelle friluftslivsaktiviteter, da det er denne bruken som er knyttet til de områdene som vil bli berørt av den nye ledningen.

1.1.2 Metode

Konsekvensutredningen er basert på metodikken i Statens Vegvesens håndbok V712; en systematisk, tredelt prosedyre bestående i en vurdering av verdier, omfang og konsekvenser i tiltakets plan- og influensområde. Dette er den mest brukte metodikken for utredning av ikke-prissatte konsekvenser, og hensikten er å gjøre analyser, konklusjoner og anbefalinger enklere å forstå og lettere å etterprøve.

Som grunnlag for verdivurderingene er i tillegg kriteriene i DN-håndbok «Friluftsliv i konsekvensutredninger» (nr. 18 – 2001) blitt benyttet (1).

Verdi

Planområdet og utvalgte friluftslivsområder i tiltakets influenssone beskrives og gis en verdi.

Verdien er et uttrykk for tilstand, egenskaper og utviklingstrekk knyttet til et bestemt område/miljø. Verdivurderingen tar utgangspunkt i hvilken betydning området/miljøet har for ulike brukere, og kriterier som bruksfrekvens, opplevelseskvaliteter, funksjon, egnethet og tilrettelegging er viktige i denne sammenhengen, se for øvrig tabell 1 under.

For fastsettelse av verdien benyttes skalaen liten – middels – stor – svært stor (1). I noen tilfeller vil det også være hensiktsmessig å benytte mellomkategorier som f. eks. liten/middels og middels/stor.

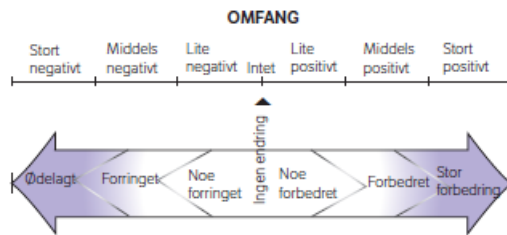
Tabell 1. Kriterier for verdivurdering av områder (1).

Verdi	Kriterier
Svært stor	<p>Området er svært mye brukt i dag.</p> <p>Området er ikke svært mye brukt i dag, men oppfyller ett av følgende kriterier:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Landskap, naturmiljø eller kulturmiljø har opplevelseskvaliteter av svært stor betydning. ○ Området er spesielt godt egnet for en enkeltaktivitet som det lokalt/regionalt/nasjonalt ikke finnes alternative områder til av noenlunde tilsvarende kvalitet. ○ Området har et stort mangfold av opplevelsesmuligheter i forhold til landskap, naturmiljø, kulturmiljø og/eller aktiviteter. ○ Området inngår som del av en større, sammenhengende grønnstruktur av svært stor verdi, eller fungerer som ferdselskorridor mellom slike områder, eller som adkomst til slike områder. ○ Området har svært stor symbolverdi.

<p>Stor verdi</p>	<p>Området er mye brukt i dag.</p> <p>Området er ikke mye brukt i dag, men oppfyller ett av følgende kriterier:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Landskap, naturmiljø eller kulturmiljø har opplevelseskvaliteter av stor betydning. ○ Området er godt egnet for en enkeltaktivitet som det lokalt/regionalt/nasjonalt ikke finnes alternative områder til av noenlunde tilsvarende kvalitet. ○ Området har et mangfold av opplevelsesmuligheter i forhold til landskap, naturmiljø, kulturmiljø og/eller aktiviteter. ○ Området inngår som del av en større, sammenhengende grønnstruktur av stor verdi, eller fungerer som ferdselskorridor mellom slike områder, eller som adkomst til slike områder. ○ Området har stor symbolverdi.
<p>Middels</p>	<p>Området har en del bruk i dag.</p> <p>Området er lite brukt i dag, men oppfyller ett av følgende kriterier:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Landskap, naturmiljø eller kulturmiljø har visse opplevelseskvaliteter. ○ Området er egnet for en enkeltaktivitet som det lokalt/regionalt/nasjonalt ikke finnes alternative områder til. ○ Området inngår som del av en større, sammenhengende grønnstruktur av en viss verdi, eller fungerer som ferdselskorridor mellom slike områder, eller som adkomst til slike områder. ○ Området har en viss symbolverdi.
<p>Liten</p>	<p>Området er lite brukt i dag. Området har heller ingen opplevelsesverdier eller symbolverdier av betydning. Det har liten betydning i forhold til den overordnede grønnstrukturen for de omkringliggende områder.</p>
<p>Ubetydelig</p>	<p>Ingen kjente friluftsjntresser (tiltaket er f.eks. foreslått i et industriområde, og vil ikke ha virkninger utover tiltaksområdet).</p>

Omfang

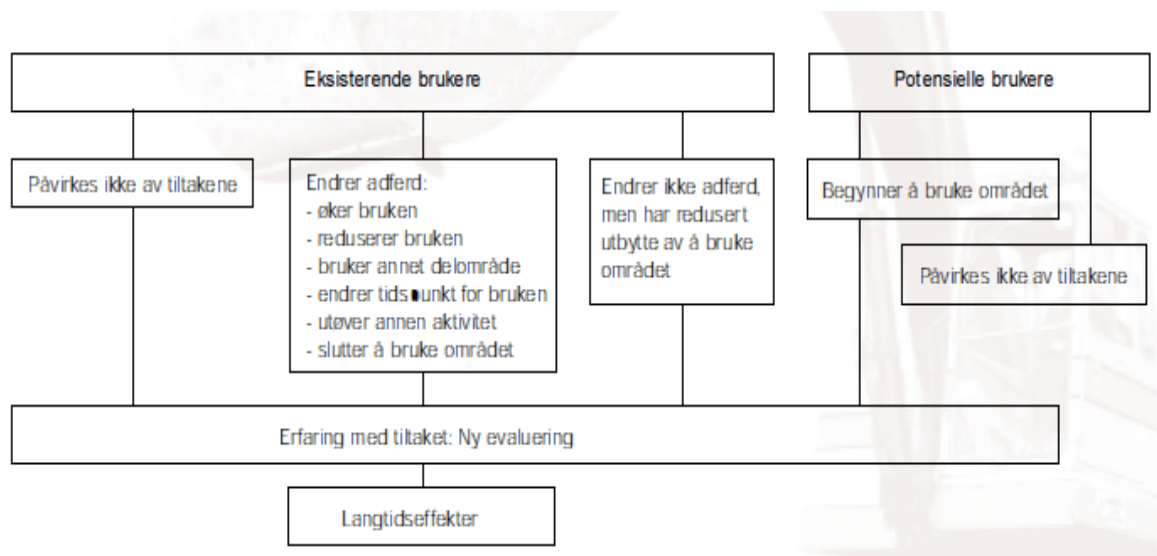
Omfangsvurderingene skal gi en beskrivelse av hvilke, og hvor store endringer tiltaket antas å medføre for friluftslivet i de berørte områdene. Omfanget vurderes i forhold til 0-alternativet, og for de samme områdene eller miljøene som er verddivurdert. Omfang angis på en skala fra stort negativt til stort positivt, jfr. figur 1 under. Vurderingen av tiltakets omfang inngår i denne rapporten som en del av drøftingen av tiltakets konsekvenser.

Figur 1. Skala for vurdering av omfang (Statens vegvesen Håndbok v712)

Det er imidlertid viktig å være oppmerksom på at et tiltak kan endre bruken av et område på ulike måter. Reaksjoner på miljøendringer kan være knyttet til endringer i brukshyppighet, romlig bruk, tidspunkt for bruken (døgn/uke-/sesongvariasjoner) og aktivitet.

Videre er det ikke alltid slik at et tiltak påvirker brukernes adferd, men det kan likevel ha betydning for deres tilfredshet med å bruke området. Dersom brukerne f.eks. ikke har gode alternativer, eller sterk tilhørighet til området, vil de kunne fortsette å bruke det, men med redusert utbytte.

Figur 2. Mulige endringer i bruken av et friluftsområde etter et tiltak (DN Håndbok 18/2001)

Konsekvens

Konsekvensene av et tiltak vurderes i forhold til områdets forventede tilstand dersom tiltaket ikke gjennomføres (0-alternativet). Konsekvensvurderingene skal være en sammenstilling og avveining av et områdes verdi, virkninger av tiltaket for friluftslivsinteressene og hvilke alternative områder som finnes. Områdets verdi sammenstilles med tiltakets omfang, og angis på en nidelt skala fra meget stor negativ til meget stor positiv konsekvens, jfr. figuren under.

Verdi Omfang	Ingen verdi		
	Liten	Middels	Stor
Stort positivt	Meget stor positiv konsekvens (++++)	Stor positiv konsekvens (+++)	Middels positiv konsekvens (++)
Middels positivt			
Lite positivt	Liten positiv konsekvens (+)	Ubetydelig (0)	Liten negativ konsekvens (-)
Lite negativt			
Middels negativt	Middels negativ konsekvens (- -)	Stor negativ konsekvens (- - -)	Meget stor negativ konsekvens (- - - -)
Stort negativt			

Figur 3. Konsekvensvifta (Statens Vegvesen Håndbok V712)

1.2 DATAGRUNNLAG

Opplysninger om viktige reiselivsverdier i tiltaksområdet og influensområdet er bl. a. innhentet fra Aurland, Lærdal og Sogndal kommuner, lokale og regionale lag og organisasjoner, lokale ressurspersoner, samt innkomne høringsuttalelser på meldingen. Datagrunnlaget er av god kvalitet, og vurderes som tilstrekkelig for denne utredningen. For en fullstendig oversikt vises det til referanselisten i kap. 10.

1.3 UNDERSØKELSESMRÅDE OG DEFINISJONER

Undersøkellesområdet, dvs. det området som utredes i fagrapporten, omfatter både det arealet som blir direkte beslaglagt som følge av tiltaket, dvs. ryddebeltet for kraftledningstraseene (tiltaksområdet), og det området der en antar at opplevelser knyttet til friluftsliv kan påvirkes av tiltaket, først og fremst av kraftledningenes synlighet (influensområdet).

2 Tiltaksbeskrivelse og 0-alternativ

2.1 TILTAKSBESKRIVELSE

Hele traseen mellom Sogndal transformatorstasjon og Aurland er vist i Figur 4.

Figur 4. Oversiktskart.

På strekningen mellom Sogndal transformatorstasjon og Lingesetfjellet bygges det to tripleksledninger parallelt. Avstanden mellom de to ledningenes ytterfaser vil bli 20-30 meter. I fjordspennet over Sogndalsfjorden vil det bli sju faserliner, hvorav en reserve, pluss to toppliner som vil ligge over faselinene. Det vil bli én toppline pr. ledning. På begge topplinene vil det bli montert flymarkører. Det skal utredes to alternativ for kryssing av Sogndalsfjorden, og det skal utredet to løsninger for ett av alternativene (alt. 1). Tabell 2 gir detaljer for de tre alternativene.

Tabell 2. De tre ulike utredningsalternativene mellom Sogndal transformatorstasjon og Lingesetfjellet.

Alternativ	Beskrivelse
1a	Øyrefjellet, høy kryssing. Spennbukker på nordsiden av fjorden plasseres på toppen av Øyrefjellet på ca. 620 moh. Spennlengde ca. 2,5 km.
1b	Øyrefjellet, lav kryssing. Spennbukker på nordsiden av fjorden plasseres på nedsiden av Skardsbøveien på ca. 185 til 195 moh. Spennlengde ca. 1,8 km.
2	Stedjeåsen – Lingesetfjellet, vestlig trasé. Spennlengde ca. 2,2 km.

I fjordspenn vil det være en tråd per fase (56,7 mm diameter). På topplina (ca 30 mm diameter) vil det bli montert flymarkører med ca. 90 meters avstand.

For hver fase vil det bli bygget til sammen sju enfasemaster (spennbukker) på hver side av fjordspennet. Enfasemastene vil bli farget røde og hvite og ha lysmerking. Fasene vil være parallele med innbyrdes avstand ca. 25 meter for alle alternativ unntatt 1a. For 1a legges det opp til ca. 20 meters avstand mellom spennbukkene på Øyrefjellet, og ca. 30 meter på Vinesstølen. Avstanden midt i spennet vil være ca. 25 meter. Ved smalere spenn på nordsiden blir det større horisontal avstand til bebyggelsen ved Øyregrenda.

Eksisterende ledninger fra Alpastølen, via Fardal og til Aurland vil rives når de nye ledningene er satt i drift.

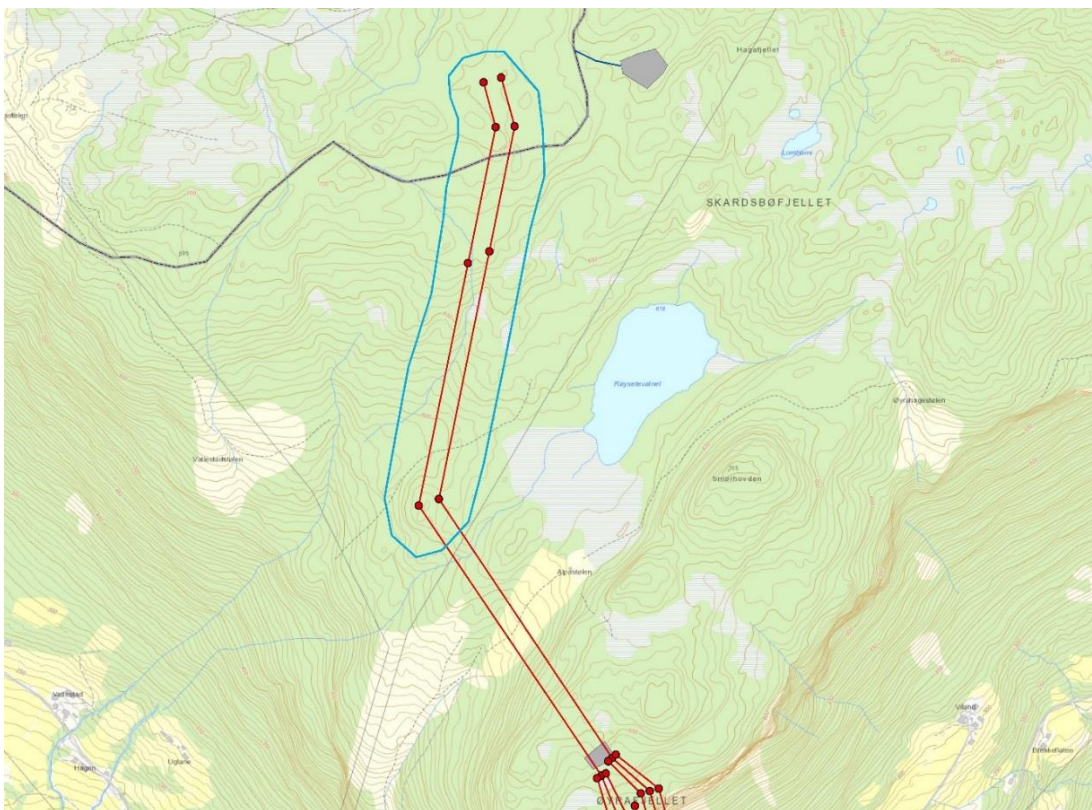
I fjordspennet over Sognefjorden vil det bli fire faserliner, hvorav en er reserve. I tillegg vil det bli to toppliner over faselinene. Disse vil bli merket med flymarkører. Det vil bli bygd fire enfasemaster på hver side av fjordspennet, med innbyrdes avstand ca. 50 meter. Enfasemastene vil bli farget røde og hvite og ha lysmerking.

Adkomst vil stort sett skje ved bruk av helikopter, kjøring på eksisterende vegar og med gravemaskin på terreng. Det vil ikke bli bygd nye vegar som følge av tiltaket, bortsett fra forlengelse av vegen til Vinesåsen (midlertidig vei), en ny vei ved Nyborg på Frønningen, samt noen korte adkomstveier til noen av de nye baseplassene (riggområder) i prosjektet.

Det vil bli etablert baseplasser for premontering av master, hvilebuer og lagring av utstyr på arealer som tidligere er benyttet til liknende formål, og på flere nye lokaliteter. Alle baseplasser er i utgangspunktet midlertidige og skal istandsettes og revegeteres når arbeidene er ferdige. I tillegg vil det bli behov for vinsjeplasser på den ene siden av hvert av fjordspennene, samt plass for trommel og brems på motsatt side.

Alternativ 1 Øyrefjellet

I prosjektet Ørskog – Fardal er det allerede bygget master fra ny Sogndal stasjon til Alpastølen, markert i Figur 5. Disse mastene vil bli benyttet som en del av den nye ledningen.

Figur 5. Master fra Sogndal transformatorstasjon over Øyrefjellet som allerede er bygd. Eksisterende veg og planlagte baseplasser er også tegnet inn i kartet.

På sørsiden av Sogndalsfjorden vil spennet ende i sju endemaster ca. 385 moh. Det vil bli bygd ny veg fra eksisterende veg opp til Vinesnipa frem til endemastene på Vinesåsen, og det vil bli etablert plass for trommel og brems ved enfasemastene.

Videre sørover går traseen opp Vinesåsen til den møter eksisterende trase fra Fardal. Over Lingesetfjellet vil de to nye ledningene gå parallelt med, og på østsiden av eksisterende ledninger med ca. 30 meter avstand mellom ytterfase på ny og gammel ledning.

Det skal utredes to løsninger for plassering av endemaster på Øyrefjellet (Figur 6).

Alternativ 1a – Øyrefjellet, høy kryssing

Spennet over Sogndalsfjorden starter på Øyrefjellet og passerer høyt over Øyrebygda. I spennet vil det være en tråd per fase (simpleks).

Alternativ 1b – Øyrefjellet. Lav kryssing

På kanten av stupet på Øyrefjellet settes to rød/hvitfargede master. Fra disse går det et spenn ned til to spredemaster ved Skardsbøveien. Enfasemaster settes opp ca. 185 moh på nedsiden av Skardsbøveien. Spennet mellom Øyrefjellet og Skardsbøveien vil bli merkepliktig. Det vil bli brukt en tråd per fase, og merkes med flymarkører, helt fra toppen av Øyrefjellet.

Figur 6. To ulike løsninger for plassering av endemaster på Øyrefjellet/Alpen. Alt. 1a med høy kryssing (rød) og alt. 1b med lav kryssing (blå). Baseplass er tegnet inn med grå farge.

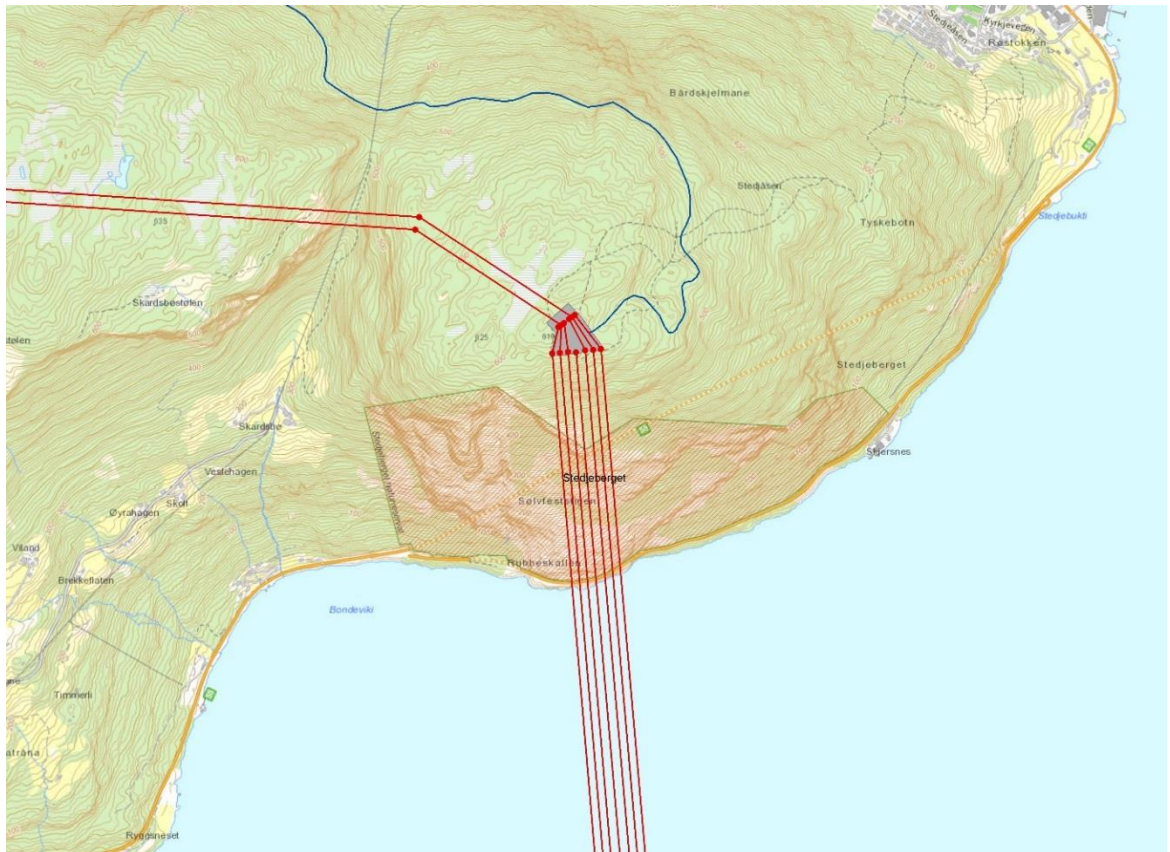
Alternativ 2 Stedjeåsen

Det bygges to nye ledninger parallelt østover fra Sogndal transformatorstasjon til en forankringsmast sør på Stedjeåsen (Figur 7). På plataet ca. 650 moh vil det bli bygd sju enfasemaster. Ved montering av linene vil det bli benyttet vinsj fra nordsiden av fjordspennet.

Over skaret vest for Stedjeåsen blir det et merkepliktig spenn. Plassering er valgt slik at det blir minst mulig synlig både fra Sogndal og fra Fardal.

På sørsiden av fjorden vil fjordspennet ende i sju enfasemaster på ca. 185 moh, ved Brandholten rett nedenfor vegen til Vinesnipa. Ved enfasemastene vil det bli etablert en plass for trommel og brems.

Fra Brandholten følger alternativ 2 et platå i terrenget sørvestover til Vinesnipa, deretter sørover opp lia til den møter eksisterende ledning ved Durmålhaug.

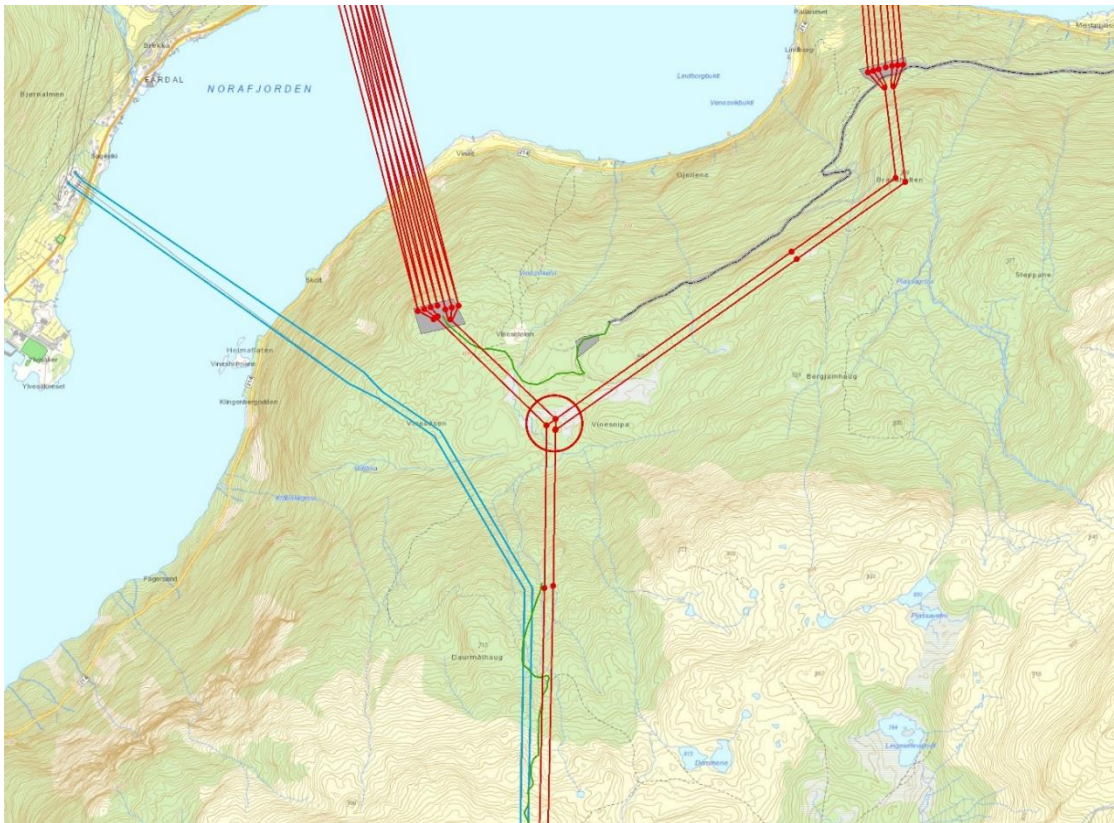

Figur 7. Traseen over Stedjeåsen. Planlagt baseplass og adkomstveg er også tegnet inn i kartet.

Fra Vinesnipa og sørover

Det går veger opp til Lingesetfjellet, og disse benyttes som adkomst i forbindelse med ledningsbygging og strekking av fjordspennet.

Frem til Hove-ledningen oppgraderes til 420 kV, må ledning mot Aurland og ledning mot Hove krysse, slik at de kommer inn på riktig side i Sogndal stasjon. 300 kV-anlegget er her til øst og 420 kV til vest. Kryssingen legges i vinkelpunkt merket med rød prikk i Figur 8.

Figur 8. Midlertidig krysningspunkt for linjene Sogndal - Aurland og Sogndal - Hove (rød sirkel). Krysningspunktet vil ligge på samme sted uavhengig av alternativ over Sogndalsfjorden. Eksisterende ledning er vist med blå streker, mens røde strek viser de ulike alternativ for nye ledninger. Baseplaser og midlertidig veg er også tegnet inn i kartet.

Nye ledninger bygges som hovedregel slik at det blir 20 - 30 meter mellom ytterfasene på ny og gammel ledning. Dette avvikes fra spennbukkene ved sørsiden av Sognefjorden og gjennom skogkledd terreng over Frønningen frem til like sør for grensa mellom Lærdal og Aurland. Avstanden mellom ytterfasene er her 120 meter.

På strekningen mellom Storebotnvatnet og Aurland stasjon går den nye ledningen parallelt med eksisterende ledning med en avstand mellom ytterfasene på 20 - 30 meter, bortsett fra på strekningen mellom Lomatjernet om Kamben til Aurland transformatorstasjon, der traseen er flyttet lenger vest (Figur 9). Spennet fra Kamben til Aurland, over Vassbygdvatnet, vil bli merket med flymarkører og rød/hvitmalte forankringsmaster.

Figur 9. På strekningen mellom Lomatjernet via Kamben til Aurland transformatorstasjon er traseen flyttet vestover. Rød ledning og røde punkt er ny trasé og mastepunkter.

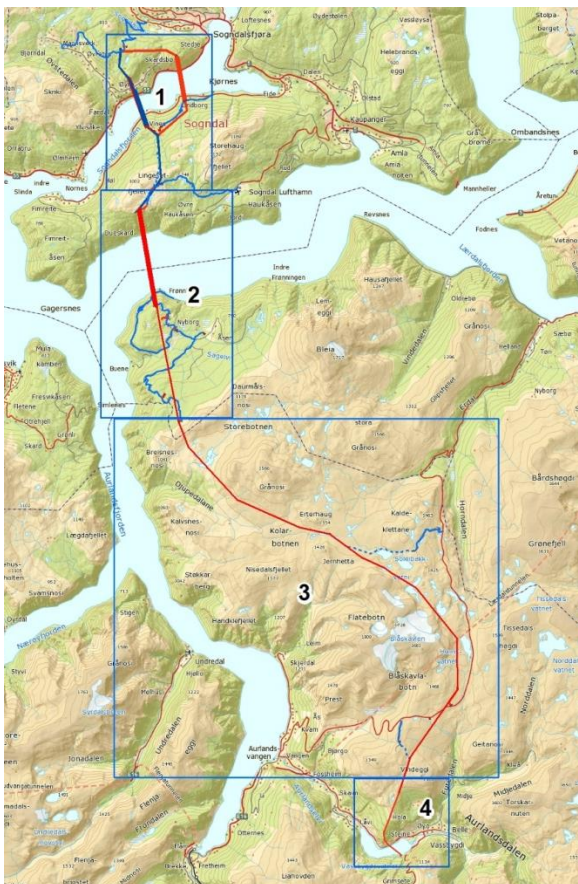
2.2 0-ALTERNATIVET

Vurderingen av konsekvenser gjøres opp mot 0-alternativet som er dagens situasjon. Det betyr at dagens 300 kV ledninger beholdes og at det ikke bygges en ny 420 kV. Videre vil normal utvikling av tettstedsområder og drift av inn- og utmarksområder legges til grunn.

3 Generelt om tiltaksområdet

Tiltaksområdet ligger innenfor en region som er verdenskjent for sin dramatiske natur, blant annet for attraksjoner som verdensarvområdet Nærøyfjorden, nasjonalparken Jostedalbreen og den flotte fotturruten gjennom Aurlandsdalen. Både tiltaksområdet og dets influensområde er ideelle for praktisering av alle typer friluftslivsaktiviteter, og benyttes også svært mye til dette, både av lokale og tilreisende.

I de følgende avsnittene gis en beskrivelse av viktige friluftslivsverdier knyttet til tiltaksområdet og influensområdet, dvs. undersøkelsesområdet, jfr. kap. 1.3. Undersøkelsesområdet er delt inn i fire delområder, og innenfor hvert delområde omtales noen geografisk avgrensede friluftslivsområder, og aktivitetene knytte til dem.

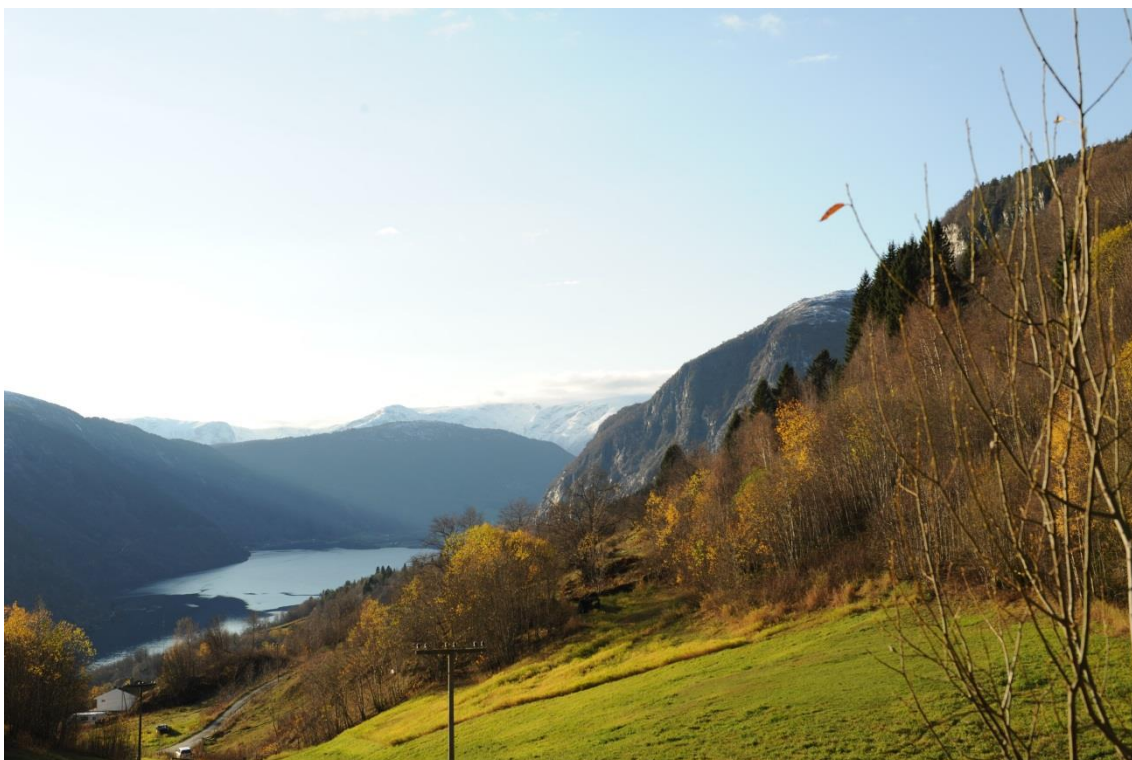
Figur 10. Oversiktskart som viser ledningstraseen med soneinndeling.

4 Delområde 1

4.1 STATUSBESKRIVELSE OG VERDIVURDERING

4.1.1 Nord- og sørsiden av Sogndalsfjorden

Delområdet omfatter snaufjell og bratte lier på hver side av Sogndalsfjorden, som benyttes til en rekke ulike friluftslivsaktiviteter, både tradisjonelle og moderne. Sogndal kommune vektlegger selv spesielt det nyskapende friluftslivet, og aktiviteter som f. eks. toppturer, klatring, stisykling og frikjøring på ski praktiseres av store brukergrupper (2). I det følgende gis en beskrivelse av aktivitetsmulighetene i delområdet.

Figur 11. Utsikt fra ovenfor Skardsbøfjellet mot Sogndalsfjorden. Foto: Norconsult.

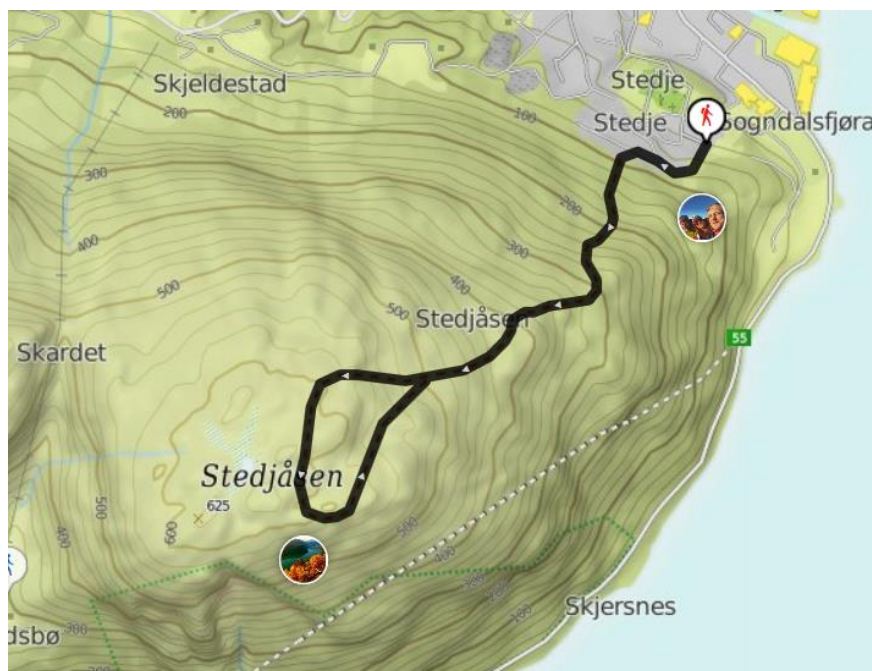
På nordsiden av Sogndalsfjorden finnes det en rekke gode turmuligheter; både langs fjorden, og opp til fjelltoppene. Langs fjorden og opp i fjellet over fjorden går det en sammenhengende, merket turløype kalt Sognefjordvegen (S1). Turløypa starter på Hella i Leikanger og går gjennom kommunene Leikanger, Sogndal og Luster til den ender på Sognefjellet ved kommunegrensa til Lom. Det interkommunale prosjektet er en del av folkehelse og forebyggende helsearbeid i Sogn, og turløypa ble åpnet i juni 2014 (3). Sognefjordvegen omfatter også strekninger opp til

Stedjeåsen, Skardsbø og Alpen. S1 Alpen-Skardsbø følger vestsiden av Øyrafjellet, forbi Alpastølen til Skardet. S1 Skardsbø-Stedjeåsen går opp lia fra Skardsbø og videre via Skaret til Stedjeåsen. S1 Øyragrendi skule er en kort tur fra veien ved Skolt. S1 Vassvollen går fra Ylvisåker til Brekkedal. Det er plassert turposter i disse områdene, og det arrangeres jevnlig turer i løypene, som benyttes mye av både lokalbefolkning og tilreisende.

Figur 12. Til venstre turløypa Alpen – Skardsbø, og til høyre Skardsbø – Stedjeåsen. Kilde: ut.no

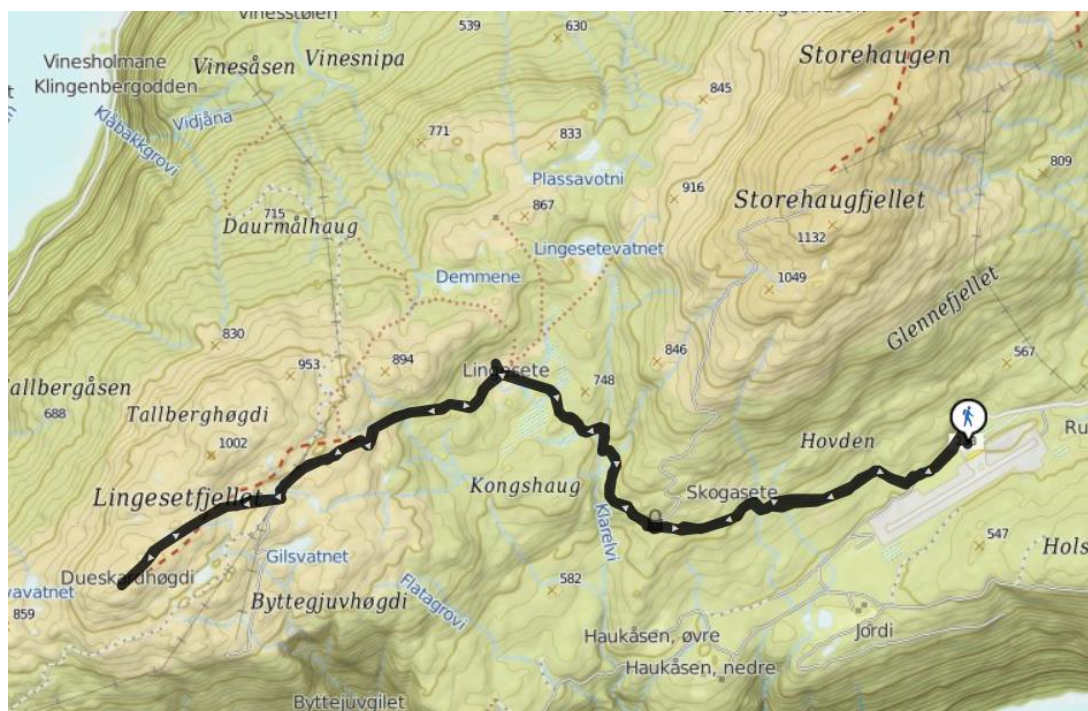
Stedjeåsen utmerker seg som et svært viktig nærturområde for lokalbefolkningen i Sogndal. Det er kort avstand opp hit fra tettbebyggelsen, og turløypa benyttes bl. a. til kveldsturer hele året. På toppen av åsen har Sogndal turlag en turpost og om en tar en avstikker rundt åsen fra turposten er det flott utsikt utover Sogndalsfjorden. Blant de mest kjente stisykkelturene kan nevnes "Skardsbøfjellet rundt", fra Slakken via Øvstedalen til toppen av Stedjeåsen. For øvrig kan nevnes motbakkeløpet "Stedjeåsen opp", som arrangeres hvert år.

Figur 13. Turløypa opp til Stedjeåsen. Kilde: ut.no

Klatring er som nevnt en viktig aktivitet i kommunen, og Sogndal klatreklubb har etablert en boltet klatrerute på 150 meter i klippen øst for Øyranobbi, kalt "den store misunnelsen". Dette er den lengste klatreruten i Sogndal, og den går i en bratt fjellside med eksponert klatring, og har høy vanskelighetsgrad. I klippen er det samtidig potensial for flere lengre klatreruter av moderat vanskelighetsgrad, og det finnes ikke mange fjellsider i Sogndal hvor så lange ruter kan etableres (4).

Fjellområdene på sørsiden av fjorden (Kaupangerhalvøya) er regionalt viktige friluftsområder som benyttes til tur- og skigåing, stisykling og høstingsaktiviteter. Det går en rekke merkede turløyper i området, og det er utplassert trimposter på flere av fjelltoppene. Populære langturer går fra flyplassen på Haukåsen til Storehaugen og Dueskardvarden på Lingesetfjellet. På Storehaugen, Lingesete og Dueskardvarden finnes det trimposter med turbøker, og i 2013 hadde henholdsvis 799, 792 og 1556 personer skrevet seg inn i bøkene. Siden ikke alle som bruker området skriver seg inn er antallet sannsynligvis mye høyere (5). Innenfor delområde 1 finnes det også mange umerkede stier, og en del tur- og skigåere ferdes utenom stiene. Når det gjelder sykling er turen fra Haukåsen, over Lingesetfjellet og ned til Fimreite regnet for å være fin, og det er mulig å kjøre en rundtur via Fimreiteveien til Sogndal eller Kaupanger (5).

Figur 14. Turløypa fra Haukåsen til Dueskard. Kilde: ut.no

Det foregår hjortejakt i liene fra fjorden og opp til fjellområdene på hver side, og i området nedenfor Lingesetfjellet finnes det flere jaktposter. Jakten utøves av grunneierne og lokale. For øvrig kan nevnes at båtturer og kajakkpadling på fjorden er svært populært.

Verdivurdering

Både de fjordnære områdene og fjellområdene er mye benyttet til ulike friluftslivsaktiviteter hele året, med mest intensiv bruk i sommerhalvåret, da det kommer mange tilreisende. De spesielle landskaps- og naturkvalitetene samt den gode tilretteleggingen gjør områdene særlig attraktive for

friluftslivsutøvere. Områdene er i tillegg svært velegnede for moderne friluftslivsaktiviteter som f. eks. klatring og stisykling. Verdien vurderes på den bakgrunn som svært stor lokalt, stor regionalt og middels nasjonalt.

4.2 OMFANG

4.2.1 Driftsfasen

På strekningen mellom Sogndal transformatorstasjon og Lingesetfjellet vil det bygges to tripleksledninger parallelt. Det foreligger tre alternativer på strekningen, som vil påvirke friluftslivsområdene i ulik grad.

Alternativ 1a og 1b krysser begge turløypa fra Alpen til Skardsbø ved Alpastølen, og vil utvilsomt prege utsikten fra dette området. Forskjellen mellom alternativene er startpunktet for spennet over Sogndalsfjorden, som enten er høyt oppe på Øyrafjellet, eller Skardsbøveien lenger nede. I dette området går traseen rett vest for den populære klatreruta "den store misunnelsen", og selv om både alternativ 1a og 1b gir betydelige visuelle virkninger i landskapet, vurderes den lave kryssingen som den minst gunstige, da traseen ned fjellsiden vil være mer synlig i omgivelsene for de som klatrer oppover mot Øyranobbi, enn traseen som spenner høyt over. Fra Vinesstølen, på motsatt side av Sogndalsfjorden, fortsetter alternativ 1a og 1b sørover mot Lingesetfjellet. Det går en vei opp hit i dag, som fungerer som atkomst for bl. a. friluftslivsutøvere, og denne vil som følge av utbyggingen bli forlenget frem til Vinesåsen. Dette kan oppleves som visuelt negativt samtidig som den bedrer tilgjengeligheten til området.

Alternativ 2 går østover fra Sogndal transformatorstasjon, og krysser både sykkeløypa "Skardsbøfjellet rundt" og turløypene fra Alpen til Skardsbø, og Skardsbø til Stedjeåsen. Endemasterekken sør på Stedjeåsen, hvorfra ledningene vil spenne over fjorden, vil utgjøre et markant blikkfang sett fra utsiktsposten, som er et svært viktig nærturmål for befolkningen i Sogndal. Etter kryssingen av Sogndalsfjorden går alternativ 2 fra Brandholten til Lingesetfjellet, men vil ikke berøre noen turstier i dette området.

Fra Lingesetfjellet og sørover mot Sognefjorden vil det kun være et alternativ, der ledningene vil gå på østsiden av eksisterende ledning. Som denne, vil de krysse turløypa fra Haukåsen til Dueskardvarden. Turområdet vil fremstå som mer inngrepspreget enn tidligere, og de visuelle virkningene vil kunne oppleves også fra fjelltopper som ligger lenger unna, som f. eks. Storehaugen.

Felles for samtlige alternativer er at de parallelførte ledningene stedvis vil skape et massivt visuelt inntrykk, også på noe avstand. Traseen vil bli bred, og endemastene på hver side av fjorden vil rage høyt i landskapet. Opplevelsen av områdene som blir berørt av ledningen vil endres, og selv om dette kan ha ulik betydning avhengig av hvilken aktivitet som praktiseres, og hvem som praktiserer den, vil mange turgåere, jegere, klatrere og syklister i utgangspunktet søke områder som er minst mulig preget av inngrep. Selv om en ofte har stort fokus på aktiviteten en bedriver, er rammen rundt gjerne like viktig, eller vel så viktig. Alternativ 2 vurderes å påvirke verdifulle friluftslivsområder i større grad enn alternativ 1a og 1b. Omfanget vurderes som middels til lite negativt i alternativ 1a og 1b, og som middels negativt i alternativ 2. Alternativ 1a vurderes som det mest skånsomme.

Saneringer

Saneringen av eksisterende ledninger i Fardalsområdet vil på strekningen mellom Uppheim og Fardal ha en positiv effekt, da ledningen som går her i dag stedvis er godt synlig fra turløypa S1 Vassvollen.

4.2.2 Anleggsfasen

I anleggsfasen vil både helikopter- og bakketransporter skape støy og forstyrrelser i de ovenfor nevnte friluftslivsområdene. På nordsiden av Sognefjorden vil støyen først og fremst være knyttet til helikoptertransport, noe som kanskje kan ha størst negativ effekt på klatrere, som på grunn av konsentrasjonen som kreves vil kunne være mer følsomme for denne formen for støy. Det vil foregå noe bakketransporter på en anleggsvei i høyden nord for Røysetervatnet, der det er planlagt en baseplass, men transportene vil ikke foregå langs turløyper, eller generelt være til hinder for turgåing, klatring, sykling og jakt i området. Baseplassen som er tenkt etablert på toppen av Stedjeåsen i alternativ 2 vil nås via helikopter, slik at ferdsel på stien opp fortsatt vil være mulig, men aktiviteten vil tidvis være intens, og området vil fremstå som lite attraktivt.

På sørsiden av fjorden vil man i større grad basere seg på bakketransporter, og det vil bl. a. bli tidvis stor trafikk på veien fra Meistarplass til Vinesstølen, og fra Haukåsen til Dueskard, som er en mye brukt i tursammenheng. Det vil i tillegg etableres flere baseplasser oppe på Lingesetfjellet, samt på Vinesåsen (alternativ 1a og 1b) eller Brandholten (alternativ 2). Tilgjengeligheten til Lingesetfjellet vil derfor være noe redusert i denne perioden, i tillegg til at området vil være lite egnet til friluftslivsutøvelse, og avbøtende tiltak bør vurderes, jfr. kap. 9. Dersom avbøtende tiltak ikke iverksettes vurderes omfanget i anleggsfasen som middels negativt.

4.3 KONSEKVENNS

4.3.1 Driftsfasen

Sett i sammenheng med friluftslivsverdiene knyttet til delområdet, vurdert som svært store lokalt, store regionalt og middels nasjonalt, vurderes konsekvensene av alternativ 1a og 1b som middels negative lokalt og regionalt, og som middels til små negative nasjonalt. Konsekvensen av alternativ 2 vurderes som middels til stor negativ lokalt og som middels negativ regionalt og nasjonalt.

Alternativ	Konsekvensgrad	Prioritering
1a	Middels negativ lokalt Middels negativ regionalt Middels til liten negativ nasjonalt	1
1b	Middels negativ lokalt Middels negativ regionalt Middels til liten negativ nasjonalt	2

2	Middels/stor negativ lokalt	3
	Middels negativ regionalt	
	Middels negativ nasjonalt	

4.3.2 Anleggsfasen

En sammenstilling av nevnte verdier og omfanget i anleggsfasen gir middels til store negative konsekvenser lokalt og middels negative konsekvenser regionalt og nasjonalt, uavhengig av alternativ.

5 Delområde 2

5.1 STATUSBESKRIVELSE OG VERDIVURDERING

5.1.1 Frønningen

Delområde 2 omfatter luftspennet over Sognefjorden og skogeiendommen og bygda Frønningen. Frønningen Skog leier ut hjortejakt og småviltjakt med overnatting i området, og har konkrete planer for utvidelse av denne virksomheten, jfr. fagtema reiseliv. Bestanden av hjort er svært høy, og jaktområdet er meget ettertraktet. Fjellplatået ovenfor hovedgården er hovedterrenget for hjorte- og storfugljakten, men det foregår også jakt i fjellskogen. Det selges fiskekort for Frønningvannene, Slompen og Lomtjern, og det foreligger planer om salg av kort også for Sagelva. Det foregår ikke noe jakt i området som ikke er organisert av Frønningen Skog, og fiskekort selges kun av bedriften (6).

Frønningen har ikke forbindelse til hovedveinettet, men er tilgjengelig med ferge hele året, med stort sett daglig avgang. Det er imidlertid ikke alltid mulig å reise både til og fra på samme dag. Fra fjorden går det bilvei opp de bratte lisdene til fjellplatået, og det går flere gamle stølsveier og stier mellom gårdene og stølene i området. Det går også en vei opp til grensen til landskapsvernområdet Bleia – Storebotnen, og fra enden av denne en sti frem til den nasjonale turistveien Aurlandsvegen. Noen av veiene/stiene er merket, bl. a. Sagebakkene (den gamle veien mellom platået og fjorden) og stølsveiene østover mot Vardahaug (Erdal), og vestover via Norheimsdalen/Storebotnen til Kolaren. En del av de andre stiene og veiene blir vurdert merket da de benyttes mye i forbindelse med jakt og annen turisme knyttet til Frønningen Skogs arealer (6).

Figur 15. Vei- og stinett på Frønningen. Kilde: Norgeskart.

Frønningen benyttes relativt lite til friluftslivsaktiviteter av andre enn de som bor der og de betalende gjestene hos Frønningen Skog. Dette skyldes i hovedsak at Frønningen ikke er like lett tilgjengelig som en del andre turområder i nærheten. Noen kommer imidlertid med egen båt og kajakk for å gå tur i skogsområdene om sommeren, og det forekommer at turgåere benytter Frønningen som innfallspor til friluftsområdet Blåskavlen – Kvammadalen - Bleia. De vanligste turmålene for de som kommer om sommeren er Bleia, Vardahaug (Erdal), Aurland, eller runden opp bygdeveien og ned Sagebakkene. Gjестene på Frønningen bruker gjerne også Storebotnen til tur, fiske og jakt, da Frønningen skog har avtale med Aurland fjellstyre om salg av småviltkort (6). Andre turmål er Daurmålsnosi og Middagsnosi, og den store gapahuken på Nonhaugstølen med utsikt over Sognefjorden. Det har blitt organisert turer til Frønningen av lokale turlag, blant annet for barn via Lærdal turistforenings "Barnas turlag" (7) .

Figur 16. Utsikt fra gapahuken på Nonhaugstølen. Foto: Norconsult.

Verdivurdering

Dette området har store opplevelseskvaliteter både når det gjelder aktivitetsmuligheter og natur. Den noe vanskelige tilgjengeligheten er årsaken til at bruksfrekvensen ikke er like høy som i en del områder i nærheten. Potensialet for økt bruk er imidlertid til stede, da utvidelsen av virksomheten på Frønningen vil bidra til en større markedsføring av, og interesse for området, samt bedre tilrettelegging og trolig hyppigere fergeavganger. Verdien vurderes på den bakgrunn som stor lokalt, middels til stor regionalt og middels til liten nasjonalt.

5.2 OMFANG

5.2.1 Driftsfasen

Eksisterende ledning går i dag tvers gjennom hovedjaktterrenget på Frønningen. I driftsfasen vil det som i dag kun gå én ledning gjennom dette området, men den nye traseen er lagt 140 meter vest for den gamle traseen, slik at man i en periode før vegetasjonen vokser til får et nytt, åpent belte i skogen. Dette kan virke skjemmende i landskapet, og jaktopplevelsen, samt naturopplevelsen generelt, vil kunne bli negativt påvirket i denne midlertidige fasen. Det vises til fagtema reiseliv for en nærmere omtale av hvilke konsekvenser dette vil ha for Frønningen skog som reiselivsbedrift. På lang sikt vil imidlertid området fremstå som i dag, og jakt og andre friluftslivsaktiviteter kan praktiseres som vanlig. Tatt i betraktning både de negative effektene i tidlig driftsfase og fraværet av konflikter i den senere fasen, vurderes omfanget samlet sett som lite negativt.

5.2.2 **Anleggsfasen**

De største negative konsekvensene for Frønningen er knyttet til anleggsfasen, da de viktigste jaktområdene vil bli direkte berørt. Det vil være nokså omfattende aktivitet i dette området, og det vil bli behov for å etablere flere baseplasser. Det vil også bli bygget et par korte, permanente veistrekninger med utgangspunkt fra eksisterende vei. Støy fra anleggsmaskiner, trafikk på veiene i forbindelse med transport samt midlertidige arealbeslag vil til sammen bidra til at hovedterrenget, og til en viss grad også de tilgrensende områdene, vil fremstå som lite attraktive og delvis utilgjengelige i den perioden arbeidet pågår. En hytte på Postmyra ligger nær dagens ledning og benyttes en del under jakten. Den vil derfor bli temmelig berørt av anleggsarbeidet. Viltet vil også kunne bli forstyrret, og trekke bort fra området. Hele veinettet fra fjorden og opp til grensen mot landskapsvernområdet Bleia – Storebotnen vil benyttes til transporter, og anleggstrafikken vil gå rett forbi småbruket Lyngset, der jegerne overnatter. Anleggstrafikken på veiene vil i tillegg kunne være til hinder for turgående, eller i alle fall påvirke deres turopplevelse. Siden området vil bli såpass belastet, vurderes omfanget som stort negativt i anleggsfasen, og avbøtende tiltak bør iverksettes, jfr. kap. 9. Det vises til fagtema reiseliv for en vurdering av konsekvensene for turismen på Frønningen i denne perioden.

5.3 **KONSEKVENNS**

5.3.1 **Driftsfasen**

Sett i sammenheng med verdien, som vurderes som stor lokalt, middels til stor regionalt og middels nasjonalt, vurderes konsekvensene som små negative lokalt og regionalt, og som små negative til ubetydelige nasjonalt.

Alternativ	Konsekvensgrad	Prioritering
1	Liten negativ lokalt Liten negativ regionalt Liten negativ til ubetydelig nasjonalt	-

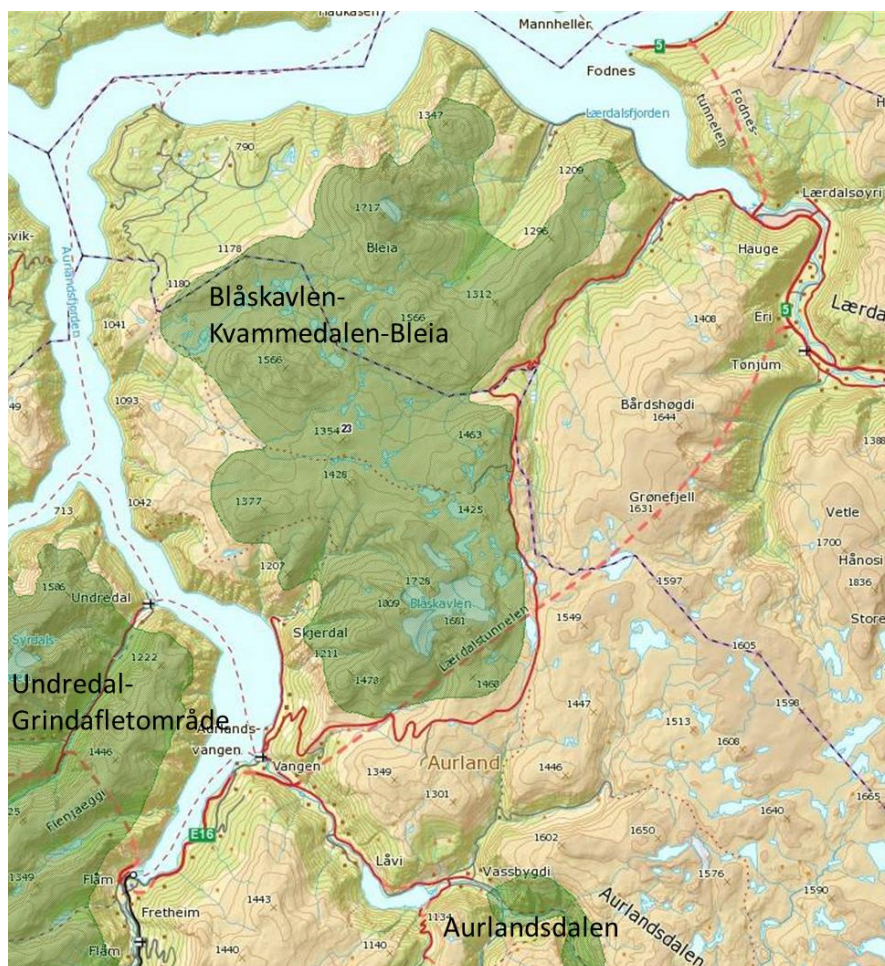
5.3.2 **Anleggsfasen**

Den store negative påvirkningen (omfang) på friluftslivsverdiene i anleggsfasen medfører at konsekvensene vurderes som store negative lokalt og regionalt, og middels nasjonalt.

6 Delområde 3

6.1.1 Aurlandsfjellet

Omtrent hele dette delområdet ligger innenfor det regionalt viktige friluftsområdet "Blåskavlen–Kvammadalen–Bleia" (8). Blåskavlen – Kvammadalen – Bleia er fjellområdet mellom Aurland og Erdal, og den delen av som ligger i Aurland kommune er også kalt Aurlandsfjellet. Landskapsvernområdet Bleia-Storebotnen ligger i den vestre delen av dette området. Bleia-Storebotnen inngår også i verdensarvområdet Nærøyfjorden.

Figur 17. Regionalt viktige friluftsområder i Aurland og Lærdal kommuner (www.fylkesatlas.no)

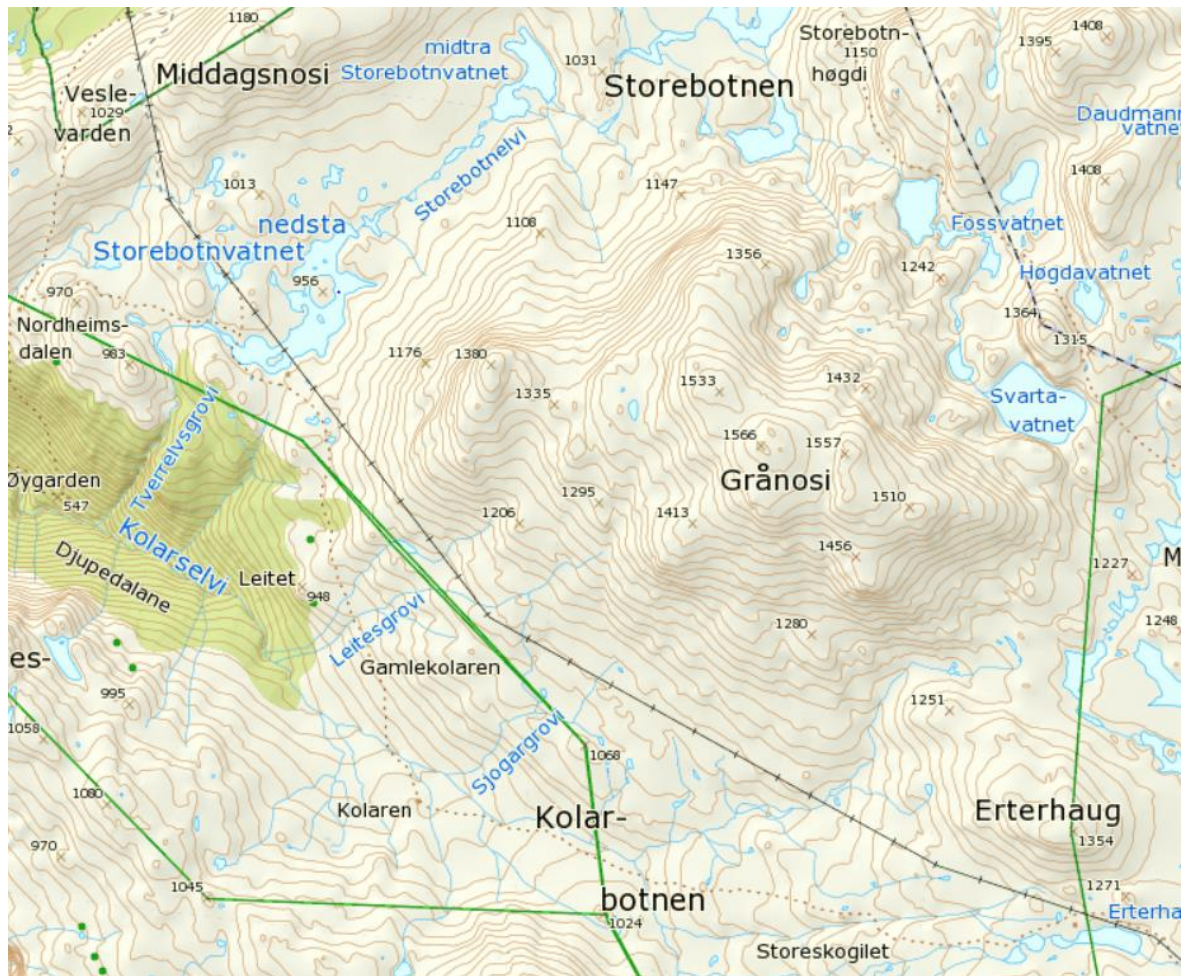
Opplevelseskvalitetene på Aurlandsfjellet er knyttet til høyfjellsnaturen og til det egenartede kulturlandskapet nede i dalene. Området blir benyttet til ulike friluftslivsaktiviteter hele året.

Den nasjonale turistveien mellom Aurland og Lærdal (fv 243 Aurlandsvegen) er et naturlig og lett tilgjengelig utgangspunkt for turer i Aurlandsfjellet. Fylkesvegen er vinterstengt, men fra Aurlandsiden brøytes veien opp til Bjørgo hele vinteren og opp til Kvammadal i påsken (9). Fra Lærdalsiden er veien åpen til Sluppen/Varahaug, som er den mest brukte innfallsporten. Andre innfallsporter er Frønningen og Nordheimsdalen.

Det går flere turveier/stier i området, også merkede. En av stiene som krysser fjellområdet går fra Flotane ved Aurlandsvegen, forbi Soleibakkvatna og langs eksisterende kraftledning på en strekning forbi Erterhaugvatnet. Stien fortsetter til Kolarbotnet og treffer på ledningen igjen ved Storebotnvatnet, og går derfra videre ned mot Frønningen (jfr. kap. 5).

Figur 18. Stien fra Flotevatnet til Erterhaugvatnet

Figur 19. Stien fra Ertevatnet til Storebotnvatnet.

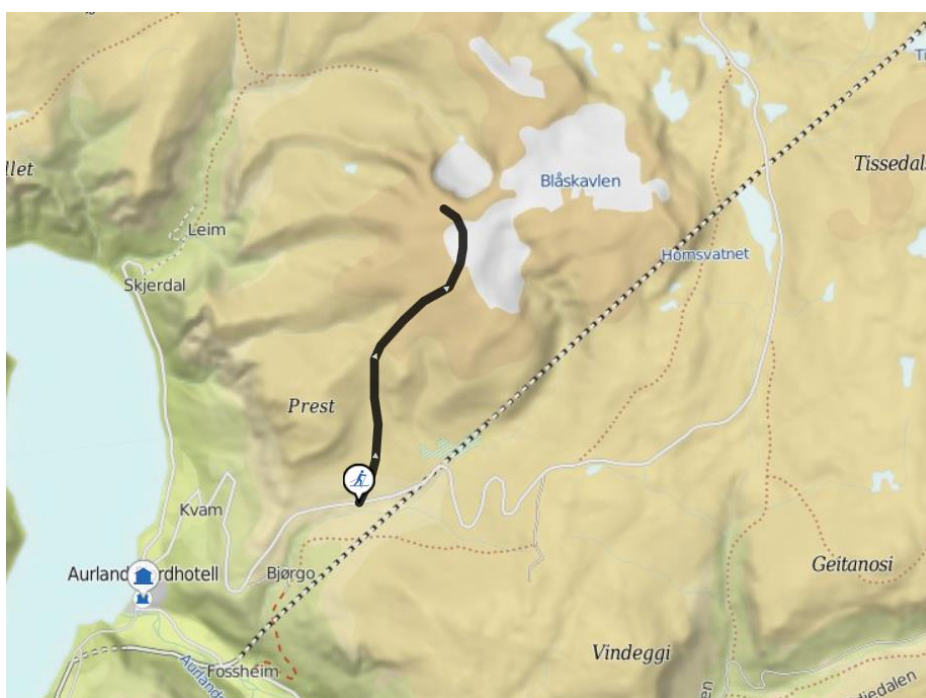
Fra Varahaug bru i øvre del av Erdal kan en også følge en sti nordover til Storebotnen, og videre til sti- og veinettet på Frønningen. Noen av stiene starter nede i Aurlandsdalen, bl. a. en sti fra Fossheim via Bjørge og Nalfarhøgdi, og nordover mot Hornsvatn, med endepunkt Vetle Andisvatn. Fra Nalfarhøgdi er det mange som tar seg opp på Hornsnipa. Fra Bjørge/Kvammadal går det en merket sti opp til Prest. Noen av de nevnte stiene er beskrevet i boken "Opptur Sogn og Fjordane".

Aurlandsfjellet benyttes mye til turgåing om sommeren (9) (10). I denne perioden er det stor turisttrafikk på Aurlandsvegen, og fjellområdet besøkes da av personer fra hele Norge og Europa. Langs veien er det flere naturlige stoppesteder, hvor mange går ut og tar bilder eller kortere utflukter (Statens vegvesen 2014b). Utsiktspunktet Stegastein, med flott skue over Aurlandsfjorden og Aurland, er spesielt mye besøkt. Det finnes også to andre fine utsiktspunkter langs strekningen; Flotane og Vedahaugane. Flotane som nevnt utgangspunkt for turer innover fjellområdet. Det populære toppmålet Hornsnipa ligger en ca. 2 timer gåtur fra Storgrovvatnet ved Aurlandsvegen. Den markerte toppen har utsikt over Aurlandsvegen, Jotunheimen og store deler av Aurlandsfjellet, og Aurland turlag har en turbok liggende her.

Figur 20. Aurlandsvegen. Foto. Norconsult

Om vinteren er det stort sett lokalbefolkningen i Aurland og Lærdal som benytter fjellområdet (9) (10), og det kjøres ikke opp skiløyper. Skituren fra Kvammadalen til Blåskavlen er imidlertid velkjent og populær, og beskrevet i DNTs turkart.

Figur 21. Trasé for skituren fra Kvammadalen til Blåskavlen

I Nordfjella villreinområde, som Aurlandsfjellet ligger innenfor, er det foretatt en undersøkelse av friluftslivsbruken (11). I forbindelse med dette prosjektet ble det satt opp en spørrestasjon ved Soleibakkvotni. Registrerte brukere var lokalbefolkningen, og en relativt stor andel utenlandske besøkende (48,3 %). Som et resultat av spørreundersøkelsene ble det angitt en bruksfrekvens for stiene på Aurlandsfjellet. Stiene til Blåskavlen og Hornsnipa, stien fra Vassbygdi og opp Vesle Furedalen, samt stien fra enden av veien på Frønningen og gjennom Storebotnen til Kolarbotnen hadde fra juni t.o.m september en bruksfrekvens på inntil en person om dagen. Stien fra Soleibakkvotni og et stykke innover fjellet mot Storebotnen hadde inntil en person i timen. Øvrige stier i området ble ikke vurdert. Undersøkelsen viste at ferdselen i Aurlandsfjellet hovedsakelig var generert av lokale turgåere, jegere og fiskere. Den viste også at det først og fremst var lokale turgåere som gikk utenfor merkede stier og løyper (11).

Aurlandsfjellet blir benyttet til både reins-, elg-, hjort- og småviltjakt. Aurland fjellstyre selger jaktkort på storvilt i området rundt Storebotnen og Nordheimsdalen, mens småviltjaktkort selges av både fjellstyret og Skålo sameige i områder vest for Aurlandsvegen (12). Hjortejakt og elgjakt utøves i Nordheimsdalen, og over tregrensen opp mot eksisterende kraftledning (12). Skålo sameige jakter etter elg og hjort i Skålabotn og Modlaugsbotn (13). Områdene nord og sør for Aurlandsvegen er tradisjonelt gode jaktområder for villrein. Det er hovedsakelig lokalbefolkningen som jakter på rein i statsallmenningen, mens jakt på hjort, elg og småvilt utøves av jegere fra hele regionen (12).

Det er mulig å kjøpe et felles fiskekort for omtrent alt innlandsfiske i Aurland kommune. Dette dekker både private områder og statsallmenningen. Man kan også kjøpe fiskekort kun for området rundt Storebotnen og Kolarbotnen (sone 1, statsallmenning) og området langs Aurlandsvegen (sone 2, private områder). De siste årene er det solgt mellom 700 og 800 fiskekort i disse to sonene, og salget er økende. De vannene som det blir fisket mest i på Aurlandsfjellet er de som ligger langs veien (Flotevotni, Andisvotni, Flyvotni og Hornsvatnet), i tillegg til Soleibakkvotni som ligg litt lenger unna. Fiskerne kommer fra både innland og utland (12).

Aurland fjellstyre leier ut en hytte i Nedsta Storebotnvatnet, like ved eksisterende kraftledning. Hytta blir mye brukt i perioden juli til september av jegere, fiskere, ski- og turgåere, samt av fjelloppsynet. Den blir også noe brukt til vårskiturer i april-mai, og på vinterstid. For øvrig kan nevnes at det ved Erterhaugvatnet ligger det en hytte som eies av Statnett, og som benyttes av fjelloppsynet og av beitelag (12). Det ligger også en hytte ved Soleibakkvatni, men eier- og bruksforhold knyttet til denne er ukjent.

Storhoved øst for Aurlandsvegen og Høgåsen over Bjørgo benyttes som startsted for paragliding, og av de to er Høgåsen mest benyttet. Landingsstedet for paragliderne er nede i bygda Aurland, ved fjorden.

Verdivurdering

Aurlandsfjellet har regional betydning som turområde, og byr på mange opplevelsesmuligheter knyttet til landskap, natur og ulike friluftslivsaktiviteter. Området er lett tilgjengelig med bil fra de nærmeste tettstedene, via Aurlandsvegen, og godt tilrettelagt både for tur- og skigåing, jakt og fiske. Bruksfrekvensen i deler av området er svært høy, særlig i sommerhalvåret, og brukergruppen omfatter i denne perioden også tilreisende fra inn- og utland. Verdien vurderes på den bakgrunn som svært stor lokalt, stor regionalt og middels nasjonalt.

6.2 OMFANG

6.2.1 Driftsfasen

Den nye ledningen vil i dette delområdet gå parallelt med, og på vestsiden av eksisterende ledning. I dette åpne fjellandskapet er kraftledninger godt synlige, og i enkelte områder der ledningen går tett ved stier og hytter, er de visuelle virkningene temmelig store. Under fuktige værforhold er også støy i form av knitring (coronastøy) merkbart, men det vil bli mindre slik støy fra den nye ledningen enn fra dagens ledning. Fra Middagsnosi til Storebotnvatnet går stien fra Frønningen til Flotvatni i dag rett under ledningen, mens Aurland fjellstyres hytte ved Nedsta Storebotnvatn ligger på 128 meters avstand. Byggingen av den nye ledningen noe lenger vest innebærer at stien ikke lenger vil gå rett under den, men endringen vurderes å ha minimal betydning, da avstanden uansett vil være veldig kort. Samtidig vil ledningen komme nærmere fjellstyrets hytte, og dette vil være sjenerende for brukerne. Avbøtende tiltak bør her vurderes, jfr. kap. 9. Ved Ertehaugvatnet vil effektene av den nye ledningen være tilsvarende. Turstien som i dag går mer eller mindre i traseen vil få ledningen på vestsiden, mens Statnetts hytte, som benyttes av fjelloppsynet, vil få ledningen på kloss hold. Hytta ved Soleibakkvatni vil få ledningen på noe lenger avstand.

Når det gjelder resten av traseen ned mot Vindeggi vil ikke situasjonen være noe annerledes enn i dag, og kryssingen av Aurlandsvegen og stien fra Aurlandsdalen til Vettle Andisvatnet vil skje mer eller mindre på samme sted som før. Siden traseen går utelukkende over snauffjell vil den ikke medføre noe rydding av vegetasjon, og da naturmiljøet ikke endres, vurderes ikke flyttingen av traseen 20 – 30 m lenger vest å ha noen betydning for jakt eller fiske. Alt i alt vurderes den nye ledningen å ha begrenset innvirkning på friluftslivet i driftsfasen. De negative effektene er knyttet til den kortere avstanden til hyttene ved Storebotnvatnet og Ertehaugvatnet, og omfanget vurderes som lite negativt.

6.2.2 Anleggsfasen

Anleggsarbeidet vil medføre støy og redusert tilgjengelighet til deler av turstistrekningen mellom Frønningen og Flotvatni. Bakketransportene vil foregå på veien fra Frønningen og ca. opp til kommunegrensen, og på veien/stien fra Flotane og opp til et mastepunkt noe sør for Ertehaugvatnet. Ved disse veiene/stiene vil det enkelte steder også etableres baseplasser (Vesla Nonhaug, nedenfor stigningen opp til Middagsnosi, Ertehaugvatnet og øst for Soleibakkvatni). På strekningen med sti er det kjørespor fra den gang eksisterende ledning ble bygd, og det vil bli behov for enkel oppgradering for at gravemaskiner og sekshjulger skal kunne komme frem. Områdene som blir berørt av bakketransporter vurderes som uegnet for friluftsliv så lenge aktiviteten pågår.

Selve kraftledningen går som nevnt rett forbi hyttene ved Storebotnvatnet og Ertehaugvatnet, slik at det vil være en del aktivitet i disse områdene selv om ikke bakketransportene går helt opp hit. Det vil dermed være lite ideelt å oppholde seg i hyttene. Det må også nevnes at støyen kan påvirke elg, villrein og hjort, og dermed medføre at utleietilbudet til Aurland fjellstyre og Skålo sameige blir mindre attraktivt i denne perioden. Det vises til forslag til avbøtende tiltak i kap. 9.

For øvrig vil det foregå anleggstransport på Aurlandsvegen, og det vil etableres flere baseplasser langs denne (i nærheten av Vettle Andisvatnet, Hornsvatnet, Trollahaug og Storagrovvatnet). Det vil også bygges en ny, permanent veistrekning fra baseplassen ved Trollahaug og opp til ledningstraseen. Transportene, baseplassene og bygging av den korte, nye veistrekningen vil imidlertid ikke hindre alminnelig trafikk opp til innfallsportene for utfarten.

Som vi har sett vil påvirkningen på enkelte deler av friluftslivsområdet Blåskavlen – Kvammadalen – Bleia være stor, samtidig som store deler av det ellers vil bli lite berørt av anleggsarbeidet. Omfanget vurderes derfor samlet sett som middels negativt.

6.3 KONSEKVENSN

6.3.1 Driftsfasen

Det er betydelige friluftslivsverdier i området, vurdert som svært store lokalt, store regionalt og middels nasjonalt, men den negative påvirkningen i driftsfasen er generelt begrenset (lite negativt omfang), og konsekvensen vurderes som liten til middels negativ lokalt, liten negativ regionalt, og som liten negativ til ubetydelig nasjonalt.

Alternativ	Konsekvensgrad	Prioritering
1	Liten/middels negativ lokalt Liten negativ regionalt Liten negativ til ubetydelig nasjonalt	-

6.3.2 Anleggsfasen

En sammenstilling av verdiene nevnt over med middels negativt omfang i anleggsfasen gir middels til stor negativ konsekvens lokalt og regionalt, og middels negativ konsekvens nasjonalt.

7

Delområde 4

7.1 STATUSBESKRIVELSE OG VERDIVURDERING

7.1.1 Vassbygdi/Aurlandsdalen

Vassbygdi er nokså dominert av kraftledninger i dag, men har verdi for friluftslivet som følge av sin funksjon som utgangspunkt for turer gjennom den velkjente Aurlandsdalen. Dette er en viktig turattraksjon i området, og mange turister går den populære turen om sommeren. Vassbygdi er også utgangspunkt for turer opp til den delen av Aurlandsfjellet som ligger på østsiden av Aurlandsvegen, bl. a. kan nevnes stien fra Vassbygdi opp Furedalen. Denne stien har også forgreininger østover langs Aurlandsdalen. Brukerne er først og fremst lokale, og i følge undersøkelsen som ble gjort omkring bruken av Nordfjella villreinområde har stien en bruksfrekvens på inntil en person om dagen. Den viktigste turløypa, som følger Aurlandselvi innover dalen, har til sammenlikning en bruksfrekvens på 3-5 personer i timen (11). Aurlandselvi er laks- og sjørretførende opp til Vassbygdvatnet. Sjørretten er berømt for sin høye gjennomsnittsvekt og er attraktiv blant sportsfiskere. Det selges fiskekort for de ulike sonene i elva, og eget fiskekort for Vassbygdvatnet. For øvrig jaktes det på hjort og elg i liene rundt Vassbygdi.

Verdivurdering

Området benyttes mye til friluftsliv lokalt, og har regional betydning som utgangspunkt for turen gjennom Aurlandsdalen. Lett tilgjengelighet og god tilrettelegging, kombinert med fine landskapsopplevelser og flere aktivitetsmuligheter gjør området verdifullt i friluftslivssammenheng. Verdien vurderes som stor lokalt, og middels regionalt og nasjonalt, som følge av statusen som innfallsport til Aurlandsdalen.

7.2 OMFANG

7.2.1 Driftsfasen

På den siste strekningen ned mot transformatorstasjonen vil ledningen gå i en ny trasé, noe som innebærer at Vassbygdvatnet krysses på et annet sted enn i dag. Dette vurderes verken som bedre eller verre sammenliknet med dagens situasjon, i og med at ingen av de ovenfor nevnte turstiene befinner seg i umiddelbar nærhet til eksisterende eller ny trasé, i tillegg til at endringen neppe vil ha noen innvirkning på jakt og fiske i driftsfasen. Omfanget vurderes som ubetydelig.

7.2.2 Anleggsfasen

I anleggsfasen vil det være en del støy og forstyrrelser knyttet til helikoptertransporter, som særlig vil gjøre seg gjeldene i området rundt Vassbygdvatnet, i og med at det vil etableres en baseplass like ved, i tillegg til at det vil bli en god del arbeid ved bygging av nytt luftspenn. Dette vil kunne virke forstyrrende på de som eventuelt går tur, fisker eller jakter i området. Omfanget vurderes som lite negativt.

7.3 KONSEKVENNS

7.3.1 Driftsfasen

I driftsfasen vurderes ikke den nye ledningen å ha noen negativ påvirkning på friluftslivsverdier, og da vil konsekvensene også være ubetydelige, både lokalt, regionalt og nasjonalt.

Alternativ	Konsekvensgrad	Prioritering
1	Ubetydelig lokalt, regionalt og nasjonalt	-

7.3.2 Anleggsfasen

Verdiene er vurdert som store lokalt, og middels regionalt og nasjonalt. Siden omfanget er vurdert som lite negativt i anleggsfasen, vil konsekvensene være små til middels negative lokalt, og små negative regionalt og nasjonalt.

8 Oppsummering

De største negative konsekvensene i driftsfasen er knyttet til delområde 1, der det vil bli en tydelig endring i forhold til dagens situasjon, med to ledninger i parallell. Flere viktige friluftslivsområder vil bli berørt. Alternativ 1a og 1b er vurdert som mindre konfliktfylte enn alternativ 2a og 2b. Ellers vurderes konsekvensene av tiltaket som nokså moderate, og i delområde 4 faktisk som ubetydelige.

Område	Alternativ	Konsekvensgrad	Prioritering
Delområde 1	1a	Middels negativ lokalt Middels negativ regionalt Middels til liten negativ nasjonalt	1
	1b	Middels negativ lokalt Middels negativ regionalt Middels til liten negativ nasjonalt	2
	2a	Middels/stor negativ lokalt Middels negativ regionalt Middels negativ nasjonalt	3
Delområde 2	1	Liten negativ lokalt Liten negativ regionalt Liten negativ til ubetydelig nasjonalt	-
Delområde 3	1	Liten/middels negativ lokalt Liten negativ regionalt Liten negativ til ubetydelig nasjonalt	-
Delområde 4	1	Ubetydelig lokalt, regionalt og nasjonalt	-

I anleggsfasen er det delområde 2 og friluftslivsområdet Frønningen som blir hardest rammet, da ledningen vil bygges tvers igjennom kjernen av dette området. Ellers vurderes effektene av anleggsarbeidet jevnt over som middels negative, og avbøtende tiltak bør vurderes, jfr, kap. 9.

9 Avbøtende tiltak

Enkelte tiltak kan i de ulike delområdene redusere de negative virkningene av utbyggingen, både i anleggs- og driftsfasen:

Dersom en velger alternativ 1a i delområde 1 unngår en inngrep i det populære friluftslivsområdet Stedjeåsen. Dette alternativet, med det høyeste spennet over Sogndalsfjorden, vurderes også som bedre enn alternativ 1b når det gjelder konsekvensen for klatrerne i området.

Det anbefales å flytte hyttene ved Storebotnvatnet og Ertehaugvatnet i delområde 3, slik at de ikke blir liggende så nær ledningen som de vil gjøre etter utbyggingen. Dette vil være en fordel både i anleggs- og driftsfasen, så det anbefales gjennomført før arbeidene starter.

Anleggsarbeid bør generelt unngås i jakttiden, og dette er spesielt viktig i delområde 2, da Frønningen i så stor grad blir berørt av aktiviteten. På Frønningen anbefales det også å legge om veien forbi gården på Lyngset, slik at de friluftslivsutøverne som har dette som base ikke får all anleggstrafikken rett forbi.

Det er viktig at stier og ferdselsveier blir holdt åpne i anleggsfasen, med mindre det av sikkerhetsmessige årsaker ikke er gjennomførbart. Friluftslivsområdene som blir direkte berørt bør bli ryddet for alle spor etter anleggsaktiviteten, og stier merket opp igjen ved eventuelle ødeleggelser.

10 Kilder

1. **Direktoratet for naturforvaltning.** *Friluftsliv i konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven.* s.l. : Håndbok 18 - 2011, 2001.
2. **Sogndal kommunes høringsuttalelse til meldingen.** 2014.
3. **FFHIS.** Folkehelse og forebyggjande helsearbeid i Sogn. [Internett] 2014. <http://ffhis.blogspot.no/p/sognefjordsvege-s1.html>.
4. **Sogndal klatreklubbs høringsuttalelse til meldingen.** 2014.
5. **Sogndal turlags høringsuttalelse til meldingen.** 2014.
6. **Rumohr, Vilhelm.** *Frønningen Skog.* 2014.
7. **Lærdal turlag.** Lærdal turlag. [Internett] 2014. <http://laerdal.turistforeningen.no/>.
8. **Fylkesdelplan for friluftsliv, Sogn og Fjordane.** 1995.
9. **Distad, Noralf.** *Ordfører Aurland kommune.* 2014.
10. **Aspevik, Magnhild.** *Lærdal kommune.* 2014.
11. **Wold, L. C, et al.** *Friluftsliv og turisme i Nordfjella villreinområde.* s.l. : NINA Rapport 850. 37 s., 2012.
12. **Skjerdal, Harald.** *Leder Aurland Fjellstyre.* 2014.
13. **Skålo Sameiges høringsuttalelse til meldingen.** 2014.
14. **Statens vegvesen.** *Konsekvensanalyser. Håndbok V712.* 2014a.
15. —. **Nasjonale turistveier.** *Aurlandsfjellet.* [Internett] 2014b. <http://www.nasjonaleturistveger.no/no/aurlandsfjellet>.
16. **Clemetsen, M, et al.** *Forvaltningsplan Vestnorsk fjordlandskap, delområde Nærøyfjorden.* Leikanger : Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, 2007.
17. **Fylkesmannen i Sogn og Fj. & Sogn og Fj. Fylkeskommune.** Fylkesatlas. [Internett] 2014. www.fylkesatlas.no.
18. **www.ut.no.** [Internett] 2014.